

Mark- och miljödomstolen

Till Klimat- och näringslivsdepartementet via
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
susanne.classon@regeringskansliet.se
kn.rs@regeringskansliet.se

Remiss av SOU 2025:14 En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem (ert dnr KN2025/01042)

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i betänkandet.

Miljöstraffutredningens förslag kan delas upp i fyra delar, varav det i huvudsak är två delar som berör mark- och miljödomstolens verksamhet. Den första delen är utredningens förslag om dels utökad vandelsprövningen för tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet, dels införande av vandelsprövning för anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet. Den andra delen är förslaget om sanktionsväxling från straff till miljöstraffsavgifter i syfte att renodla miljöstraffrätten. Domstolen har ingen erinran mot förslagen i dessa delar, men vill framhålla följande.

I betänkandet anges att den utvidgade vandelsprövningen kan leda till att prövningsmyndigheterna i större utsträckning fattar beslut som är till nackdel för de som kontrolleras och att det kan innebära att antalet överklagade ärenden ökar hos länsstyrelserna, mark- och miljödomstolarna samt Mark- och miljööverdomstolen. Enligt utredningen är det mycket svårt att på förhand beräkna antalet överklagade ärenden, men bedömningen är dock att det kommer att röra sig om ett begränsat antal (sid. 775 f.). Domstolen delar bedömningen att den utvidgade vandelsprövningen kan komma att innebära att antalet överklagade ärenden ökar hos prövningsmyndigheterna och att det i dagsläget är svårt att på förhand beräkna antalet överklagade ärenden. Det är därför viktigt att effekterna av förslaget noggrant följs upp för att se om ytterligare resurser behövs.

När det gäller den vandelsprövning som mark- och miljödomstolarna ska göra anges vidare att utredningens förslag innebär att prövningsmyndigheterna ska beakta fler faktorer vid tillståndsprövningen än tidigare, men att förslagen inte innebär att det blir fler mål eller ärenden (sid. 776). Domstolen vill därför påpeka att även om en sådan utökad vandels-

prövning inte innebär att det blir fler mål eller ärenden vid mark- och miljödomstolarna kommer den medföra en ökad arbetsbelastning som kan leda till längre handläggningstider för det fall den som ansöker om tillstånd inte bifogar de intyg och uppgifter som krävs eller om domstolen behöver inhämta kompletterande uppgifter och/eller yttrande från Polismyndigheten.

Beträffande utredningens förslag om sanktionsväxling så besitter mark- och miljödomstolarna, som utredningen framhåller, miljörättslig och förvaltningsrättslig kompetens. Den föreslagna sanktionsväxlingen kan dock likväl föranleda ett visst utbildningsbehov utifrån de nya föreskrifter som regeringen, enligt utredningens förslag, kommer behöva meddela. Vidare noterar domstolen att utredningen, beträffande konsekvenserna för mark- och miljödomstolarna, anger att det är mycket svårt att bedöma hur stor målökning det kan bli fråga om och hur omfattande målen kan komma att bli. Förslaget kan emellertid förväntas leda till en märkbar ökning av antalet beslutade miljöstraffavgifter och även att tillsynsmyndigheternas beslut kommer att överklagas, i vart fall under en övergångsperiod till dess att praxis har hunnit utvecklas på området (sid. 784 f.). Domstolen anser följaktligen att det är viktigt att utvecklingen av hur många nya mål om miljöstraffavgifter som kommer in noggrant följs för att bedöma vilka resurser som behöver tillföras mark- och miljödomstolarna.

När det sedan gäller den del av utredningens förslag som avser införandet av en ny miljöstrafflag, som ersätter 29 kap. miljöbalken, berör förslaget inte direkt de intressen som domstolen har att bevaka. Enligt domstolens uppfattning framstår det dock som naturligt att straffbestämmelserna även fortsättningsvis är samlade i miljöbalken och det vore olyckligt att urholka balken på det sätt som utredningen föreslår.

Domstolen har, utifrån de intressen som domstolen har att bevaka, inga ytterligare synpunkter på det remitterade förslaget.

Detta yttrande har beslutats av rådmannen Katarina Winiarski Dol.

Katarina Winiarski Dol

Kopia till tingsrättens allmänna diarium